

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Art. 8. De numero peccatorum indagando.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

in confessione aperiendas, ne videlicet imponamus fidelibus jugum, quod Christus ipse hujus Sacramenti Auctor non imposuit, ut Dicast. *D. 9. d. 3. §. 2. à n. 181.* fusè prosequitur: cur enim nos subditi oblige mus fideles ad aliquid, ad quod noster Princeps ipse eos obligare noluit.

Atque ex his, quæ hactenus hoc & præcedenti Articulo de circumstantiis, præter nostrum propositum, paulò fusiùs disseruimus, multa & valdè utilia ad confessiones breviter & rectè expediendas inferri possunt: præcipuè illud, quænam circumstantiæ ad examen pro paranda confessione sint vocandæ.

ARTICULUS VIII.

De numero peccatorum indagando.

92. Reperiuntur nonnulli, qui, cum confessionem parant, contenti sunt solum suorum peccatorum etiam mortaliū species, vel circumstantias específicas investigare, putantque, se suo officio abunde satisfecisse. Sed hi manifesti erroris vincuntur ex Concil. Florent. in Decreto Unionis, & Trident. *sess. 14. c. 5. & can. 7.* ubi expressè definitur, omnia, & singula peccata mortalia, eorumque circumstantias, quæ speciem mutant, esse in confessione aperienda. Si singula: ergo etiam numerus talium peccatorum colligendus est & exprimens. Quomodo autem, & quando contingat, peccata numericè multiplicari, dicemus infra *p. 3.* Interim de eodem numero explicando generatim quædam sunt adnotanda. Itaque

93. I. In numero materiæ necessariæ nihil est addendum, nihil minuendum,

nihil ita exprimens, ut nesciat Confessarius, quem pœnitens numerum velit. Itaque qui ter v. g. pejeravit, non satisfacit, si dicat *se aliquoties pejerasse*: etsi enim ista vox ad minimum significet, aliquid bis esse factum, quia tamen potest etiam quater, decies, vigesies &c. comprehendere, incertum est, quid velis, quando non aliter, quàm per istam vocem *aliquoties*, numerum exprimis, cum ea sit prorsus indifferens ad quemcunque numerum supra unitatem explicandum. Idem est de particula *frequentè*, *sape*: nam & hæc significat ad minus binarium, juxta Gloss. in *Cap. Monasteria de vita & honest. clericorum V. frequentè.* & quemcunque alium numerum isto majorem. Quid ergo dicis, si dicas, *tesape pejerasse*: utique nihil, & siquidem integritati & valori confessionis consultura velis, aliter oportet rem, quam agis, agere. Dicast. *D. 9. d. 3. n. 210.* Quapropter

94. II. Qui scit numerum peccatorum, eumque mathematicè certum, tenetur illum exprimere: & idcirco qui scit, si sexies blasphemasse, tenetur determinatè dicere: *sexies blasphemavi.* Cum enim, ut paulò antè dixi, & ex omnium ore affirmant Navar. in *Man. c. 6. n. 14. ad princ. Cap. Consideret. de Pœnit. dist. 5. n. 40.* & Victoria de *Sacram. n. 178. Tamb. l. 2. c. 1. §. 4. n. 21.* peccatorum numerus necessariò sit aperiendus in confessione; sexta autem blasphemia non minùs peccatum sit, quàm prima aut secunda, sanè sicut non licet in confessione primam aut secundam blasphemiam reticere, ita nec licebit sextam. Et idèò si quis sciat certò, se sexies blasphem-

blasphemasse, præ verecundia autem, aut aliâ simili de causâ confiteatur, dicendo, se quater aut quinquies plus minùs blasphemasse, peccat mortaliter, ut notat Sylvester *V. confessio* 1. *quest.* 11. *sub finem.* & Victoria *loc. cit.* Peccata enim Confessario sunt aperienda, prout sunt in pœnitentis conscientia, ut nec plus nec minùs possit dici: vide Suar. *D. 22. f. 5. n. 37.*

95. III. Non est opus, peccatorum numerum ita exprimere, ut singula per se solitariè, & quasi historicè referantur, modò sint ejusdem speciei; satis enim est, si uno verbo dicas, te decies blasphemasse, vigesies fornicatum, trigesies pejerasse &c. nisi fortè aliquod talium peccatorum habeat annexam circumstantiam, quæ speciem mutet: est enim multorum non vulgaris error, peccata sic enucleatè exponenda esse, cum tamen & brevitatis, quæ est una de perfectionibus confessionis, aliud exigat, & præterea tali confessioni nihil desit ad ipsius integritatem, etsi paucis & claris verbis peccata exprimantur. Taceo, quòd nec usus Ecclesiæ, & recta fidelium praxis aliud requirat; & sic confessio non reddetur nimis onerosa. Bonac. *D. 5. q. 5. f. 2. §. 3. diff. 3. n. 2.* Coninch. *D. 7. d. 7. n. 63.* Dicast. *tr. 8. D. 9. d. 2. n. 52.* Dian. *1. p. tr. 7. R. 13.* Navar. *in Man. c. 6. n. 18.* & in princ. *Cap. Consideret. n. 110.* Reginald. *l. 6. c. 4. n. 116.* Suar. *l. c.*

96. IV. Qui morali diligentia adhibita numerum omnino certum deprehendere non potest, videat, an non saltem occurrat is, qui videatur esse verosimilior, sive, qui plus minùsve parùm credatur à certo distare: hic enim, si alius haberi non pos-

sit, exprimendus est per particulas *circiter, plus minùs, præter propter.* Suar. *l. c.* Coninch. *n. 62.* Dicast. *n. 54.* & alii. Et sufficit hoc; nec aliud requiritur, cum fiat, quod est moraliter possibile.

97. Unde, qui numerum hoc modo, certum videlicet pro incerto, dixit, non debet postea angere, aut repetere, si deprehendat, se aliquid minùs, vel etiam ampliùs dixisse, quàm verus numerus, qui post confessionem occurrit, comprehendit, quia in prædicto verosimili numero sufficienter etiam alter, major vel minor, jam est inclusus. Suar. Coninch. *ll. cc.* Dicast. *n. 53.* Bonac. *p. 3. n. 7.* nisi fortassis specialis aliqua circumstantia necessaria occurrat, quæ priùs non occurrebat, vel nisi postea deprehendat, numerum illum certum, quem expressit, incerto esse valde notabiliter majorem vel minorem, v.g. in duplo, vel intra duplum in magna quantitate, quia major illa vel minor peccatorum multitudo per priorem confessionem revera non fuit explicata. Suar. Coninch. *ll. cc.* Bonac. *p. 2. §. 3. diff. 2. n. 6.* Reginald. *l. 6. n. 126.* Hoc verò moraliter vix potest contingere, si prior diligentia in discutienda conscientia fuerit mediocris juxta dicta *n. 11.* Hinc, qui dixit, se decies circiter commisisse mollitiei peccatum, decies fornicatum esse &c. & postea deprehendit, id factum esse duodecies, aut octies, nihil tenetur repetere: sicut nec is, qui dixit, se vigesies plus minùs fornicatum esse &c. cum tamen, ut postea deprehendit, fornicatus sit vigesies quater. At qui dixisset, aliquid factum vigesies, quod postea deprehendit, factum esse quadragies, tenetur illum excessum proximè explicare,

plicare, & nihil amplius, quia bonâ fide processit; excessus enim ille se habet ut alia peccata, bonâ fide omiſſa, quæ sola sunt, ut suo loco dicemus, in proxima confessione exponenda.

98. Sed enim difficultas jam est, quid intelligatur per ejusmodi particulas, *Circiter*, *Plus minus* &c. quam explicare non est ita expeditum. Communiter ajunt, id nullâ certâ regulâ definiti posse. Nihilominus tamen, ut consulant aliquosque pœnitentibus, aliquid dicunt, & I. quidem Dicastillo n. 117. Dian. 3. p. tr. 4. R. 94. & alii apud ipsos rotum id arbitrario Judicio prudentis committunt. Sed cur hi mittunt nos ad alios? cur ipsi, cum sint, ut meritò supponimus, sapientes, non explicant, quod ab aliis prudentiâ præstantibus edisseri posse arbitrantur? alioqui frustra nos ad eorum judicium explorandum dirigerent. Alii igitur II. ut paulò elariùs suam aperiant mentem, dicunt, quò major est numerus, qui exprimitur, eò majorem posse esse illum, qui sub iis verbis *Plus minus* intelligitur. Sed quantò major esse possit, non satis disertè explicant: Exempla, quibus utuntur, ostendunt, posse ea verba *Plus minus* extendi ad illum numerum, qui sit quinta pars numeri expressi. Hinc eum, qui dicit, se decies circiter pejerâsse, etsi postea deprehendat, se duodecim vicibus pejerâsse, ad nihil amplius obligabunt; sicut nec illum, qui dicit, se centies circiter peccâsse, cum tamen centies vigesies id se fecisse recordetur: est nempe binarius respectu denarii, vicenarius respectu centenarii quinta pars. Verùm iste calculandi modus aliis non placet. Dicunt

ergo alii III. videndum esse, an excessus ille, per verba *Circiter*, *Plus minus*, significatus, sit juxta communem prudentium æstimationem absolutè & in se magnus & notabilis: etsi enim verba ista *Plus minus* sint relativa, sæpè tamen etiam accipiuntur absolutè & simpliciter, absque ulla ad aliquid majus vel minus comparatione. Itaque si excessus iste absolutè consideratus sit parvus, de eo non est amplius laborandum; si verò sit magnus, etsi respectivè ad majorem sit parvus, erit utique curandus: v. g. vicenarius est in se magnus, etsi respectu centenarii videatur esse modicus, & ideò si dicas, te centies circiter pejerâsse, postea autem cognoscas, te vigesies & centies id fecisse, de illis viginti vicibus postea te debes accusare.

99. Sed adhuc restat explicandum, quis demum numerus in se magnus censeri possit ac debeat. Alii quatuor aut quinque, alii duplum, alii quintam, ut vidimus, partem, alii decem pro magno habent. Mihi media aliorum via placet, quam Bonacina, D. 5. q. 5. s. 2. p. 2. s. 3. diff. 2. n. 6. monstrare videtur, denarium scil. pro magno habendum. Si quis ergo dixerit, se decies aliquid fecisse, & postea recordetur (quod tamen novo examine investigare non tenetur, si antè vel mediocriter se examinârit) se fecisse vigesies, debet proximè confiteri, se decies id fecisse, cum alia decem jam fuerit confessus: nam ex consueta significatione & usu prudentium illa verba *Plus minus*, *Circiter*, *Præter propter*, ultra novem se non extendunt.

100. Quòd si verò aliquis notam illam dubitativam *Plus minus*, numero peccatorum

satorum non adjiciat, sed absolutè dicat, se quater pejerasse, & postea videat, se quinquies id fecisse, de ista quinta vice debet se postea accusare, quia revera priùs se de illa non accusavit, sicut accusasset, si dixisset, *quater plus minus*. Bonnac. *D. 5. q. 5. f. 2. p. 2. §. 3. diff. 2. n. 9. Suar. D. 28. f. 1. n. 3.*

101. V. Quando factâ diligenti, & accommodata conscientiæ discussione numerus peccatorum necdum, alterutrò ex prædictis modis, potest cum probabilitate ut certus affirmari, sine periculo magni erroris, tunc disquiratur, quoad fieri poterit, quâ frequentia peccatum per diem, septimanam, aut mensē sit perpetratum, & numerus ita deprehensus dividatur in partes, quoties nimirum quolibet die, aut hebdomade, aut mensē id perpetraverit: hac enim ratione effugitur periculum errandi, cum in singulis partibus non possit committi magnus error, qui in tota summa simul sumpta alioquin esset maximus.

102. VI. Quòd si nec isto modo peccatorum numerus iniri possit, (ut evenire potest & solet ijs, qui valde rarò, nec nisi per longa intervalla confitentur, & tamen interim in luto peccatorum usque ad aures, ut ajunt, immersi hærent, & volutantur) quodnam tandem ij remedium habeant, dicemus commodius infra, cum specialiter agemus de inveterato peccatore. Hic generatim id monemus cum Suar. dictâ *f. 5. n. 39.* in ejusmodi casibus non esse à Confessario urgendum penitentes ad certum aliquem numerum proferendum, cum id sæpè sit moraliter impossibile, vel ita incertum, ut nulla fides illis possit adhiberi.

103. Hic tamen haudleviter & perfunctoriè carpendi sunt illi, qui cum frequenter, v. g. quolibet octiduo vel singulis quatuordecim diebus confitentur, non aliter solent suorum, etsi gravium & valde palpabilium delictorum, numerum, quam per particulas illas, *circiter, aliquoties* exprimere, quasi aliter non possint: hi enim utique satis socordes sunt; quis enim credat, ijs non posse melius & certius de eo numero constare, v. g. quis patienter ferat Clericum, si dicat: hoc octiduo ter circiter omisi Breviarium; aut studiosum, si dicat: hac hebdomade ter plus minus voluntariè me polui &c. hoc enim loquendi modo indicant isti, se de tertia vice dubitare, cum tamen, si paulò sint aut esse velint accuratiores, possint de ea vice esse certis: hoc verò dum faciunt, exponunt peccatum certum pro dubio; id enim ejusmodi particula dubitativæ significant: in quo utique gravissimè errant, seque & suos Confessarios, non tamen DEUM, qui scrutator est renum, & novit abscondita cordis, decipiunt; & cum in re gravi id contingat, peccant etiam mortaliter, de quo non potest esse ulla dubitatio. Deligant ergo hi tempus tanto negotio, quantum est confessio Sacramentalis, opportunum & necessarium, suæque conscientiæ latebras exactius rimentur, non dubito, quin verus numerus ijs sit occursum, norintque, illum satis rudem, & grossum modum colligendi peccatorum numerum, non nisi in gravibus, & fere inveteratis peccatoribus, ijsdemque valde rarò confitentibus tolerari posse, aut debere. Quòd si tamen verè aliquis etiam per hebdomadem

madem sua peccata ita multiplicet, ut ea & diversæ speciei sint, & frequentissima, poterit etiam tali indulgeri aliquid, & ad justum verumque numerum non adeò urgeri, præsertim si sit memoriæ valde debilis: sed hoc de homine paulò timoratoris conscientia non est præsumendum.

104. Ut verò numerus peccatorum mortalium facilè, & satis exactè haberi possit pro confessione, expedit, in examine, quod quotidianum esse valde convenit, eum diligenter inquirere, & si lubet, etiam in lecreta quadam schedula adnotare. Et licèt, quod ad peccata venialia attinet, non sit necessarium, eorum numerum aut investigare in examine, aut in confessione exprimere, ut jam supra n. 23. monui; valdè tamen consultum est, ut id fiat: & ita omnino suadeo, modò, ut dixi, caveatur nimia anxietas & sollicitudo.

ARTICULUS IX.

Praxis examinis pro confessione.

105. Hactenus de necessitate, & materia Examinis pro futura confessione, satis, ut opinor, disseruimus, nunc videamus, quæ in eo faciendo praxis sit servanda, ut rectè fiat. Itaque examinaturus suam pro confessione, quam meditatur, conscientiam, eadem puncta observabit, quæ pro aliis quotidianis conscientia examini- bus tradi solent: nisi quòd in tertio sit nonnulla variatio, ut constabit. Quapropter

106. I. Tempus opportunum & à reliquis occupationibus vacuum sibi deliget, & flexis ante Christi crucifixi ima-

ginem vel aliam genibus, excitabit memori- am beneficiorum à DEO acceptorum, pro iisque eger, quàm potest ferventissimo affectu gratias, in hunc vel alium similem modum.

DEUS, cujus misericordia non est numerus, & bonitatis infinitus est thesaurus, Divinae & Clementissimæ Majestati tuæ pro universis beneficiis, quæ ad hoc usque momentum mihi indignissimo tuo famulo liberaliter dignatus es conferre, gratias ago, tuamque Clementiam humillimè deprecor, ut, qui petentibus postulata concedis, eodem non deserens ad præmia futura disponas. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

107. II. Ut facilius in suorum peccatorum notitiam venire possit, adhuc geniflexus peret à DEO gratiam: hanc vel similem orationem fundens.

Rogo te, benignissime Domine, ut lucem de fede Majestatis tuæ ad me mittas, & abundantem gratiam tribuas, quæ clarè cognoscam, quid & quoties ab ultima mea confessione peccaverim, & in amaritudine animæ meæ, magna cordis contritione, commissâ luceam, & ex sincero tui super omnia amore detester.

108. III. Exigenda à conscientia ratio, & jam non unius diei (horas singulas, ut in quotidiano examine fieri allolet, percurrendo) lapsus, sed totius temporis, atque adeo singulorum ac ultima